Technische vragen over de Begroting

NR.	FRACTIE	HFD./P.	VRAAG
1.	CDA	alg	*De 2e Burap is niet verwerkt in deze begroting als we praten over het jaar 2026. Kunt u aangeven welke effecten vanuit de 2e Burap wel al meegenomen zijn in deze begroting 2027?* **Antwoord:** Voor het begrotingsjaar 2027 zijn de onontkoombare en onuitstelbare ontwikkelingen meegenomen. Deze hebben onder andere betrekking op: -structurele budgetaanpassingen; -structurele mutaties in de formatie; -doorwerking van autonome ontwikkelingen die ook vanaf 2027 van toepassing zijn; - besluitvorming met meerjarige financiële consequenties. De incidentele mutaties uit de 2e bestuursrapportage die uitsluitend betrekking hebben op 2026 zijn niet opgenomen in de begroting 2027-2030.
2.	CDA	P7	*Onderdeel 2 geeft 7 uitgangspunten en principes aan. Punten 2,4 en 5 hebben het over scherper begroten. Hoe zijn de uitgangspunten verenigbaar met alinea 'Grip op koers en middelen' uit het voorwoord waarin wordt aangegeven dat de fase van financieel-technische oplossingen voorbij is?* **Antwoord:** We hanteren het uitgangspunt "scherper begroten" nu een aantal jaren. Daarmee zijn de grotere financieel-technische besparingen gerealiseerd.
3.	CDA	P9	*De OZB-opbrengsten zijn geïndexeerd met 2,1%. Wordt de tijdelijke verhoging ook geïndexeerde?* **Antwoord:** De verhoging wordt ook geïndexeerd. Overigens is het geen tijdelijke verhoging, maar een structurele verhoging van vijf jaar lang jaarlijks 2% extra, naast de standaard jaarlijkse indexering.
4.	CDA	P7	*Punt 3. Hier staat: 'We ramen geen nieuwe middelen zolang plannen niet concreet zijn uitgewerkt en uitvoerbaar zijn'. Kunt u aangeven wat wel in de pijplijn zit maar niet concreet is uitgewerkt?* **Antwoord:** De passage beschrijft een algemeen begrotingsprincipe: nieuwe middelen worden pas opgenomen wanneer plannen voldoende concreet zijn uitgewerkt, uitvoerbaar zijn en de financiële gevolgen inzichtelijk zijn gemaakt. Hierdoor wordt voorkomen dat budgetten worden opgenomen voor plannen waarvan de uitvoering nog onzeker is.

			De eerste stap naar een nieuwe bestuurlijke en financiële koers zetten wij met de eerste begrotingswijziging 2027, welke in de raad komt van januari 2027. Op dit moment is er geen afzonderlijk overzicht van plannen dat om deze reden buiten de begroting is gehouden. De basis voor de plannen waarvan de uitvoering onzeker is opgenomen in het Groenboek dat u is aangeboden.
5.	CDA	Prog 0	*In hoeverre zijn de leges kostendekkend? Wel deel is wel kostendekkend en welke niet?* **Antwoord:** De mate van kostendekkendheid verschilt per legesverordening en per product of dienst. Niet alle leges zijn volledig kostendekkend. Dit hangt onder andere samen met wettelijke kaders, beleidsmatige keuzes en de mate waarin kosten aan afzonderlijke producten kunnen worden toegerekend. Bij het vaststellen van de legestarieven wordt uitgegaan van de daarvoor geldende wet- en regelgeving. Voor de leges waarvoor kostendekkendheid een uitgangspunt is, wordt periodiek beoordeeld in hoeverre de geraamde baten aansluiten bij de geraamde lasten. De raad wordt hierover geïnformeerd via de legesverordening en de bijbehorende onderbouwing van de kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de leges in 2027 is hieronder opgenomen (zie voor meer detail in de paragraaf Lokale Heffingen): Afvalstoffenheffing: 98,95 % Riolering: 98,89 % Begraven: 48,69% Omgevingsvergunning: 87,10%
6.	CDA	Alg	*Bij diverse programma's lopen de beleidskaders tegen hun eind. Bij enkele programma's staat wel welke in 2027 worden geüpdatet en bij andere niet. Kunt u ons aangeven welke beleidskaders in 2027 wordt geüpdatet en welke niet? Als ze niet worden geüpdatet, voor wanneer zijn deze dan wel gepland?* Bijv. in Progr. 1 Integraal veiligheidsbeleid en regionaal veiligheid Noord-Nederland. **Antwoord:** Niet voor alle beleidskaders is op dit moment een afzonderlijke actualisatieplanning vastgesteld. Jaarlijks wordt beoordeeld welke kaders herziening of actualisatie vragen op basis van actualiteit, wettelijke ontwikkelingen en bestuurlijke prioriteiten. Actualisaties worden vervolgens opgenomen in de reguliere beleids- en besluitvormingsplanning en aan de raad aangeboden wanneer deze gereed zijn voor vaststelling.
7.	CDA	P20	*Er staat diverse keren in de Burap en in deze begroting dat het vorige college besloten heeft de actualisatie van de integrale kwaliteitsvisie niet in 2025 opnieuw vast te stellen maar ter*

			afweging en besluitvorming voor te leggen aan de nieuwe raad en het nieuwe college. Wanneer kunnen het voorstel verwachten? **Antwoord:** In 2027
8.	CDA	Prog 3	*De detailhandelsvisie is al van 2020. Zijn er plannen om deze visie te updaten en voor wanneer staat deze gepland?* **Antwoord:** Voor de detailhandelsvisie zal in 2027 worden bekeken of en wanneer actualisatie nodig is, en zo ja op welke wijze we dit gaan doen.
9.	CDA	P22	*We zetten in op het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen. Wat moeten wij hieronder verstaan?* **Antwoord:** Bij het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen gaat het om een brede aanpak om deze locaties klaar te maken voor de toekomst. Hierbij is aandacht voor de volgende thema's; bereikbaarheid, veiligheid, verduurzamen, vergroenen en klimaatadaptatie. Het betreft een omvangrijke opgave die langdurig aandacht vereist.
10.	CDA	P25/P110	*In de laatste zin staat dat er extra onttrekking is van € 1,4 miljoen t.b.v. campus Rodenburg. Op pag. 110 lezen we dat er ruim 4 miljoen wordt onttrokken uit de algemene reserve. Hoe moeten we die 1,4 en 4 miljoen met elkaar rijmen?* **Antwoord:** De €4 miljoen onttrekking uit de algemene reserve genoemd op pagina 110 bestaat uit een onttrekking uit de algemene reserve van 1,4 miljoen voor programma 4 Onderwijs (pagina 103) en € 2,6 miljoen voor algemene dekkingsmiddelen (pagina 104).
11.	CDA	P33	*'Het college wil gaan voldoen aan de Spreidingswet. Westerkwartier moet daarvoor 345 mensen opvangen. In 2027 wordt daarvoor nieuwkomersbeleid van asiel tot integratie uitgewerkt.'* *Kan aangeven worden of het genoemde aantal van 345 opvangplaatsen in 2027 gerealiseerd moet zijn, of dat 2027 uitsluitend betrekking heeft op het uitwerken van het nieuwkomersbeleid?* **Antwoord:** 2027 heeft uitsluitend betrekking op het uitwerken van het nieuwkomersbeleid.
12.	CDA	P37	*Waar nodig zijn er nieuwe energielabels toegekend. Voldoen na deze toekenning alle gemeentelijke gebouwen aan de wettelijke vereisten? Zo nee, welke objecten voldoen nog niet en wanneer is de verwachting dat ze wel voldoen?* **Antwoord:**

			Onze vastgoedportefeuille heeft alle benodigde energielabels, opgesteld overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving. De gemeentelijke gebouwen hebben de minimaal vereiste energielabel (of hoger) en voldoen hiermee dus ook aan de wettelijke vereisten.
13.	CDA	P39	*Deze begroting betreft een beleidsarme begroting. Toch zien wij in prog. 7 een forse stijging van het totale saldo van baten en lasten t.o.v. de primitieve begroting 2026 en de 2e Burap. Wat gaan wij in 2027 extra doen t.o.v. 2026 maar ook in 2028 en 2029?* **Antwoord:** In 2027 stijgen de lasten binnen programma 7 per saldo met € 1,2 miljoen ten opzichte van 2026. Dit komt vooral doordat de salariskosten voor CDOKE voortaan binnen programma 7 worden geraamd in plaats van onder Overhead. Het betreft daarmee hoofdzakelijk een verschuiving binnen de begroting en geen uitbreiding van activiteiten. In 2028 verbetert het saldo van programma 7 met € 2,2 miljoen ten opzichte van 2027. De oorzaak is dat voor 2028 nog geen CDOKE-middelen via de decentralisatie-uitkering zijn toegekend. Daarom zijn de bijbehorende uitgaven voor dat jaar evenmin geraamd.
14.	CDA	P40	*Bij de bestuurlijke prioriteiten staat nu als doel de realisatie van 1.600 woningen in de periode 2023 t/m 2026. Dit is een oud doel. Wat is het nieuwe doel?* **Antwoord:** We zijn bezig met een update van het programmaplan. Uitgangspunt is dat we ons houden aan de afspraken in onze woondeal: 2417 woningen bruto in de periode 2022-2030 én aan een continue bouwstroom daarna om ook de ambities uit het coalitieakkoord invulling te geven. De woondeal wordt in 2027 geactualiseerd. Zodra nieuwe bestuurlijke afspraken zijn gemaakt, informeren wij uw raad hierover.
15.	CDA	P45	*De post onvoorzien wordt op 1.000 euro gezet. Hoe gaat het college om als een bijdrage van bijv. 1.500 wordt gevraagd voor een post die niet is begroot?* **Antwoord:** Wettelijk gezien zijn wij verplicht om een post onvoorzien aan te houden. In verband met "scherp begroten" hebben wij hiervoor een minimaal saldo opgenomen. Indien zich gedurende het jaar een niet-begrote uitgave voordoet, wordt eerst beoordeeld of deze kan worden opgevangen binnen bestaande budgetten of via herschikking van beschikbare middelen. Als dat niet mogelijk is, wordt een voorstel aan het college en raad voorgelegd, afhankelijk van de aard en omvang van de uitgave.
16.	CDA	P50	*In dit hoofdstuk worden de geplande investeringen in de wegen aangegeven. Wij missen de investering in fietspaden. Welke fietspaden staan voor 2027 op de nominatie voor grootonderhoud/investeringen?*

			Antwoord: De lijst op pagina 50 geeft een aantal projecten aan maar is geen volledige lijst van alle grootonderhoud en vervangingsprojecten. Er wordt gewerkt aan de beoordeling en prioritering van de inspecties.
17.	CDA	Par. B P54	*Wat is nu van de oude leningen het gemiddelde rentetarief? Als wij nu opnieuw lenen, welk percentage wordt op dit moment gehanteerd?* *Kunt ons een doorkijk geven naar toekomstige ontwikkelingen m.b.t. leningen en rentelasten als alle lopende investeringen en nieuwe investeringen (pag 116-P121) worden gerealiseerd?* **Antwoord:** 1. Het gemiddelde rentepercentage van onze langlopende leningen bedraagt op 31-12-2025: 2,7355%. 2. De meest actuele lening is afgesloten op 31-08-2026. Deze heeft een omvang van 15 miljoen, looptijd 20 jaar en een rentepercentage van 3,76%. 3. De doorkijk: in de begroting 2027 en verder is al rekening gehouden met de lopende en de geplande investeringen zoals opgenomen in de investeringsoverzichten.
18.	CDA	P78	*Kunt u ons de post 'begrotingssaldo 2026' nader duiden? Hier staat een bedrag van 2,2 miljoen negatief. Hoe kunnen wij dit saldo aansluiten met bijv. de 1e burap?* **Antwoord:** Dit betreft de onttrekking aan de algemene reserve voor het jaar 2026. Deze sluit aan met de begroting 2026, zie onderstaande tabel. **Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves** *(bedragen x € 1.000)* Toevoegingen reserves: ▸ n.v.t. 0 0 0 0 **Totaal toevoegingen** **0 0 0 0** Onttrekkingen reserves: ▸ Reserve Natuurpark (Kommerzijl) 18 18 18 18 ▸ Reserve IKC Marum 20 20 20 20 ▸ Reserve afschrijving diverse investeringen 387 389 392 394 ▸ Algemene reserve 2200 **Totaal onttrekkingen** **2.625 427 430 432**
19.	CDA	P118	*In de post lopende investeringen valt ons op dat er diverse posten opstaan die al langer lopen. Een tweetal voorbeelden. Nr. 7550050, verv. Brandmeldinstall 2022 Borg Nienoord en 7610032, verv. Warmtepomp 2025 MFA Gavenborg.* *Klopt het dat de investeringen nog lopen en nog niet zijn afgewikkeld?* **Antwoord:** Ja, dat klopt. Deze investeringen zijn nog niet afgerond.
20.	CDA	Prog 6 /blz 34	*We lezen in het programma (sociaal domein) een afname van miljoenen in de komende jaren. Waarin zit de afname/besparing?* **Antwoord:**

			De afname van de lasten binnen programma 6 hangt vooral samen met landelijke beleidswijzigingen en mutaties in het gemeentefonds. In 2028 verbetert het saldo ten opzichte van 2027 met € 5,6 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn: • € 4,1 miljoen vanwege de Hervormingsagenda Jeugd, verwerkt op basis van de Meicirculaire gemeentefonds 2025; • € 0,7 miljoen door het vervallen van een rijksvergoeding voor het uitstel van de vervanging van het Wmo-abonnementstarief, gebaseerd op de Meicirculaire gemeentefonds 2026. In 2029 verbetert het saldo ten opzichte van 2028 met € 3,2 miljoen. Hiervan hangt € 2,9 miljoen samen met lagere rijksmiddelen voor Wmo Huishoudelijke Hulp, gebaseerd op de Meicirculaire gemeentefonds 2026. Deze mutaties zijn budgettair neutraal verwerkt: zowel de baten bij de algemene dekkingsmiddelen als de lasten binnen programma 6 zijn verlaagd.

NR.	FRACTIE	HFD./P.	VRAAG
1.	PRO	Technische uitgangspunten, p. 9	*2% OZB-verhoging* *-Wanneer kunnen we het meerjarenplan verwachten op grond waarvan en wanneer dit geld voor Sport & Cultuur wordt aangewend?* **Antwoord:** Naar verwachting zal dit in het eerste kwartaal van 2027 met de raad worden gedeeld.
2.	PRO	Technische uitgangspunten, p. 10	*1,5 mio minder voor BUIG* *-Is het verstandig om voor BUIG 1,5 mio minder te begroten, terwijl in 2026 datzelfde bedrag nadelig wordt gerapporteerd (Tweede Bestuursrapportage, p. 6)?* **Antwoord:** Het begrote voordeel van 1,5 miljoen komt voort uit de "scherper begroten" naar aanleiding van historische voordelen. We zien nu een (landelijke) trend van stijging van uitkeringen. Dit inzicht wordt verwerkt in de laatste bestuursrapportage welke op 2 december in het Raadsoverleg zal worden besproken. De ontwikkeling zal worden betrokken bij de actualisatie van de begroting 2028.
3.	PRO	Programma 0, p 14	*Oog voor digitale toegankelijkheid.* *-Er wordt gesproken over mensen met een beperking en gebruiksvriendelijkheid. Gebruik van digitale toegangswegen en digitale formulieren door minder geletterden wordt niet genoemd: vallen die hier ook onder? Worden de digitale formulieren beschikbaar voor inwoners periodiek gescreend en bijgesteld ten aanzien van leesbaarheid en begrijpelijkheid?*

			Antwoord: Digitale toegankelijkheid in dit verband heeft te maken met het besluit digitale toegankelijkheid waar wij als gemeente aan moeten voldoen. Dit besluit schrijft voor dat websites en apps moeten voldoen aan de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1 niveau A en AA. Begrijpelijke taal is geen WCAG-eis, hoewel het toepassen van de regels de leesbaarheid van tekst wel ten goede komt. Gebruikersgemak is een van de zaken die we meenemen tijdens het bouwen en bijwerken van onze formulieren maar specifieke taaleisen zijn er niet. In ons inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers besteden wij aandacht aan het schrijven van begrijpelijke teksten op B1-niveau.
4.	PRO	Programma 0, p. 15	*Organisatie verkiezingen* *-In het verleden is het een aantal keer voorgekomen dat er te weinig middelen begroot waren voor het organiseren van de verkiezingen. Zijn de benodigde middelen voor de organisatie van de verkiezingen in maart 2027 meegenomen in de begroting voor 2027 en is er naar verwachting voldoende begroot?* **Antwoord:** Ja, wij verwachten dat met de aangepaste begroting er voldoende middelen zijn opgenomen om binnen budget de verkiezingen van 2027 te organiseren.
5.	PRO	Programma 1, p. 17	*Integraal Veiligheidsbeleid (IVB)* *-We lezen dat er in 2027 verder uitvoering wordt gegeven aan de doelstellingen en ambities uit het IVB 2024-2027. Is de vaststelling van het IVB voor de jaren daarna ook voorzien in 2027?* **Antwoord:** In 2027 wordt er nieuw integraal veiligheidsbeleid 2028 - 2031 opgesteld. De vaststelling van dit beleid door de gemeenteraad vindt inderdaad plaats in 2027.
6.	PRO	Programma 3, p. 23	*Winkelcentra* *-Voor welke centra worden centrumplannen voorbereid?* **Antwoord:** Voor Leek wordt een centrumplan opgesteld.
7.	PRO	Programma 6, p. 32	*Kickstart* *-De onderdelen ervan worden zoveel mogelijk geborgd door Nij Begun en het Aanvullend Zorg- en Welzijn akkoord. Wat is de actuele stand van zaken? Is er zicht op de voortgang van de onderdelen van Kickstart? Zijn er onderdelen die niet verder gaan en zo ja welke?* **Antwoord:** De meeste onderdelen krijgen zoals het nu lijkt een vervolg in de Sociale Agenda Nij Begun en AZWA. Hierop vindt nog overdracht plaats en wordt nog nagedacht hoe precies te

			organiseren. De exacte borging wordt beschreven in de Voortgangsrapportage 2026 en Eindrapportage 2026, die in het eerste half jaar van 2027 aan uw raad wordt aangeboden.
8.	PRO	Programma 7, p. 39	*Natuurbegraafplaatsen* *-Wat is de actuele stand van zaken?* **Antwoord:** De Beleidsregels Natuurbegraafplaatsen Westerkwartier bieden ruimte voor twee natuurbegraafplaatsen. Momenteel zijn twee initiatieven in voorbereiding, ieder in een andere fase. Voor het voormalig baggerdepot bij Aduard heeft het college in 2023 een positief principebesluit genomen. Bij de verdere uitwerking is gebleken dat de grondwaterstand een knelpunt vormt. Ook de opgestelde ruimtelijke onderbouwing voldeed niet aan de eisen van de ETFAL. De initiatiefnemer heeft tweemaal de mogelijkheid gekregen om de stukken aan te vullen. Recent is op verzoek de termijn opnieuw verlengd, tot 1 december aanstaande. Daarna is het principebesluit uit 2023 niet langer van toepassing. Het tweede initiatief betreft een perceel nabij De Wilp van Stichting Het Groninger Landschap. Dit initiatief bevindt zich in de inventariserende fase. Inmiddels zijn twee bijeenkomsten voor omwonenden georganiseerd, een derde bijeenkomst wordt voorbereid. De verslagen worden betrokken bij het verzoek om een principe-uitspraak van de gemeente.
9.	PRO	Programma 7, p. 42	*Spoedzoekers woonruimte* *-Wat is de stand van zaken? Wat is de ontwikkeling bij de wachtlijsten?* **Antwoord:** De gemiddelde inschrijfduur voor een sociale huurwoning neemt toe, met name in de voorzieningendorpen. Dit laat zien dat de druk op de sociale huurwoningvoorraad onverminderd groot is. De Groningse gemeenten werken momenteel aan fair share-afspraken over de verdeling van urgente doelgroepen. Zodra deze afspraken zijn gemaakt, wordt de opgave voor Westerkwartier inzichtelijk. Wij informeren uw raad hierover. Het aantal spoedzoekers wordt onder andere duidelijk in de resultaten van het ETHOS onderzoek, een Europese telmethode van (dreigende) dakloosheid. Hiervan worden de cijfers in het 1e kwartaal 2027 bekend.
10.	PRO	Algemene dekkingsmiddelen en overhead, p. 44	*Dividend Enexis* *-Wat is de oorzaak van de scherpe daling van het dividend van Enexis (van 111 naar 60)?* **Antwoord:**

			Dit komt door een nieuw dividendbeleid met een maximumplafond van € 100 miljoen. Hoewel Enexis een hoge winst van € 400 miljoen boekte, zorgt dit nieuwe plafond ervoor dat er veel minder geld naar de gemeenten gaat en er meer winst in het bedrijf blijft. Enexis heeft dit geld hard nodig voor miljardeninvesteringen in het elektriciteitsnet en om haar solide A-kredietwaardigheid te beschermen. Hierdoor kan de netbeheerder goedkoper geld lenen op de financiële markt om de energietransitie te betalen. Voor onze gemeentelijke begroting betekent dit helaas een directe financiële tegenvaller.
11.	PRO	Onderhoud kapitaalgoederen	*Er is ook zicht op de status en het onderhoud van kunstwerken in de openbare ruimten en de onderhoud status?* **Antwoord:** In 2026 zijn alle bruggen geïnspecteerd. Deze inspectie wordt nu geanalyseerd. Naast de visuele inspectie moet voor een aantal betonnen (verkeers)bruggen een sterkte- en draagkracht onderzoek uitgevoerd worden. Voor dit onderzoek is nog geen budget beschikbaar. De benodigde middelen worden in 2027 aan de raad voorgelegd. Al deze gegevens zijn nodig om een meer jaren investeringsplan op te stellen voor de civiele kunstwerken.
12.	PRO	Paragraaf A: Onderhoud kapitaalgoederen, p. 50	*Kwaliteitsvisie openbare ruimte* *-Deze is verlopen (2021-2025). Komen er een vervolg en verlenging?* *- Welke invloed heeft het contract dat van 2025 – 2029 loopt ten aanzien van vegen, onkruidbestrijding op verharding in openbare ruimten op een bij te stellen kwaliteitsvisie? Is bijstelling wel mogelijk zonder openbreken van dit contract?* **Antwoord:** Dit contract loopt niet in 1 keer door maar kan telkens met een jaar worden verlengd tot en met 2029. Inmiddels is voor 2027 opdracht gegeven. Daarna is een tussentijdse beleidsaanpassing mogelijk.
13.	PRO	Paragraaf B: Financiering, p.53	*De externe rentlasten* *-Is dit bedrag te vergelijken met dat van andere gemeenten en het verleden?* **Antwoord:** Voor het vergelijken van rentelasten met andere gemeenten is voorzichtigheid geboden. De hoogte van de externe rentelasten wordt beïnvloed door onder andere: - Omvang van de leningenportefeuille - Investeringsniveau - Rentepercentage - Looptijd van de leningen

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>Wij hebben de rentelasten en de omvang van onze leningenportefeuille van de afgelopen twee jaren, en de twee toekomstige jaren, hieronder opgenomen.

<table><tr><th></th><th>2027</th><th>2026</th><th>2025</th><th>2024</th></tr><tr><td>Rente</td><td>4.023</td><td>4.472</td><td>3.589</td><td>3.764</td></tr><tr><td>Leningen</td><td>142.827</td><td>123.486</td><td>113.855</td><td>125.227</td></tr></table></td></tr>
<tr><td>14.</td><td>PRO</td><td>Paragraaf C, p. 59</td><td>Implementatie securitystrategie 2025-2030
-Wat is de stand van zaken ten aanzien van de implementatie? Wanneer is de implementatie naar verwachting afgerond?

Antwoord:
De uitvoering van de activiteiten uit de securitystrategie 2025-2030 ligt op schema. De strategie bepaalt de richting van het beveiligingsprogramma en we toetsen doorlopend of de strategie, doelen en activiteiten nog aansluiten bij het actuele dreigingslandschap. Indien nodig passen we aan; de implementatie van informatiebeveiliging zal in die zin nooit afgerond zijn.</td></tr>
<tr><td>15.</td><td>PRO</td><td>Paragraaf C: Bedrijfsvoering</td><td>AI
-Welk zicht is er op het gebruik van AI en in welke situaties? In de raadsbrief aanpak AI in gemeente Westerkwartier van 28 oktober 2025 wordt een uiteenzetting tot en met Q4 2026 gegeven. Klopt onze verwachting dat we een raadsbrief kunnen verwachten waarin de voortgang wordt besproken en er mogelijk wordt ingegaan op de toekomst?

Antwoord:
Het gebruik van AI onder medewerkers is aantoonbaar toegenomen, ondersteund door trainingen en aandacht voor AI geletterdheid. De eerste effecten worden vooral kwalitatief zichtbaar, zoals efficiëntie verhoging en verbeterde informatieverwerking, terwijl de organisatie tegelijkertijd beter is voorbereid op wet- en regelgeving (AI verordening). De gemeente Westerkwartier heeft een solide organisatorische en inhoudelijke basis gelegd voor het werken met AI. Er is een AI-adviesgroep ingericht die zorgt voor toetsing en begeleiding van initiatieven. Er zijn meerdere concrete pilots gestart gericht op efficiëntie verhoging. De pilots zijn geëvalueerd en verlengd. Uitgangspunten en kaders voor AI worden getoetst en vernieuwd. Er wordt geen afzonderlijke raadsbrief over AI opgesteld. De ontwikkelingen rondom AI worden opgenomen in een afzonderlijke raadsbrief over een breder onderwerp.</td></tr>
<tr><td>16.</td><td>PRO</td><td>Paragraaf G: lokale heffingen, p.90</td><td>Hemelwater
-Welke vorderingen zijn er te melden over het scheiden van hemelwater en grijs water?

Antwoord:
Bij rioolvervanging wordt een gescheiden stelsel aangelegd. Daarnaast worden de beschikbare middelen uit het</td></tr>
</table>

			Watertakenplan ingezet om verharde oppervlaktes en waar mogelijk bebouwing af te koppelen. Ook voor 2027 worden diverse projecten in de gemeente uitgevoerd.
17.	PRO	Paragraaf H: Open overheid	*WOO* *-Welke ontwikkelingen zijn te melden m.b.t. de Woo (o.m. aantallen verzoeken, de doorlooptijd)?* **Antwoord:** Het aantal WOO-verzoeken laat een aanhoudende stijging zien. Per 19 oktober 2026 zijn 55 verzoeken ingediend, tegenover 48 verzoeken in heel 2025 en 21 verzoeken in 2024. Daarnaast is sprake van een toename van het aantal bezwaren tegen WOO-besluiten. Hierdoor worden de wettelijke afhandelingstermijnen niet altijd gehaald en staan de doorlooptijden onder druk.
18.	PRO	Investerings overzicht, p.116	*Investeringsoverzicht* *-Is er een overzicht met vervangingsinvesteringen/groot onderhoud beschikbaar?* **Antwoord:** Een afzonderlijk integraal overzicht van vervangingsinvesteringen is op dit moment niet beschikbaar. Vervangingsinvesteringen zijn verwerkt binnen de meerjarige investeringsplanning en de bijbehorende investeringskredieten. Groot onderhoud wordt, afhankelijk van de aard van het onderhoud verwerkt in de reguliere exploitatiebegroting.

NR.	**FRACTIE**	**Hoofdstuk /pagina**	**VRAAG + ANTWOORD**
1.	D66	7	*Welke autonome kostenstijgingen in de jeugdzorg zijn bewust niet geraamd en hoe groot is het financiële risico wat we daarmee lopen mocht het rijk besluiten het Van Ark rapport niet (volledig) over te nemen.* **Antwoord:** In 2026 bedraagt het tekort ten opzichte van de begroting € 5,5 miljoen. Dat heeft ermee te maken dat wij principieel begroten. Dit betekent dat wij in de begroting alleen rekening houden met loon- en prijsstijgingen en niet vooruitlopen op mogelijke autonome groei van de zorgvraag of zwaardere trajecten. Mocht het Rijk besluiten de aanbevelingen van de Commissie Van Ark, die zijn gericht op een houdbaar financieel stelsel voor de jeugdzorg, niet volledig over te nemen, dan ontstaat een financieel risico. Hoe hoog dit risico is, is nog onduidelijk omdat dit van meerdere factoren afhankelijk is. Zie ook paragraaf F hierover. Los van eventuele aanvullende compensatie vanuit het Rijk, werken wij binnen Westerkwartier gericht aan het beheersen van de kostenontwikkeling door te sturen op passende zorg, tijdige afschaling en een effectieve

			inzet van beschikbare voorzieningen, binnen de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente.
2.	D66	programma 1 17-19	*Welke middelen en capaciteit zijn in 2027 specifiek beschikbaar voor preventie van intimidatie en geweld in de openbare ruimte, en waarop wordt de effectiviteit van deze inzet beoordeeld?* **Antwoord:** Er is geen specifieke capaciteit in 2027 beschikbaar voor preventie van intimidatie en geweld in de openbare ruimte. Dit aandachtsgebied maakt deel uit van de algemene inzet van de medewerkers OOV en de boa's op de thema's voortvloeiend uit het Integraal Veiligheidsplan en de samenwerking met ketenpartners. De inzet wordt periodiek geëvalueerd als startpunt van het Uitvoeringsplan dat de portefeuillehouder jaarlijks vaststelt en ontwikkelingen kunnen worden teruggelezen in het dashboard Veiligheid dat jaarlijks aan de raad gepresenteerd wordt.
3.	D66	programma 3 p 22-23	*Welke kosten en externe bijdragen zijn geraamd voor de economische groeizone A7 en het circulair bedrijvencluster, en in hoeverre is netcapaciteit als randvoorwaarde voor realisatie onderzocht?* **Antwoord:** We gaan in de plannen uit van een sluitende grondexploitatie(s). De netcapaciteit is in de vorige fase benoemd als vertragend risico. Tennet en Enexis zijn bekend met de gemeentelijke opgave. Er wordt fors geïnvesteerd in uitbreiding van de capaciteit de komende jaren.
4.	D66	48-52 en 116-121	*Welke investeringen of onderhoudsprojecten zijn doorgeschoven ten opzichte van de begroting 2026, welk budget is daarmee tijdelijk vrijgevallen en wat is het effect op de toekomstige kapitaallasten en onderhoudsrisico's?* **Antwoord:** De investeringen die zijn doorgeschoven vindt u terug in de bijlage van de jaarrekening 2025. Als uitstel van (vervangings)investeringen risico's met zich meebrengt is dit onderdeel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.
5.	D66	p87	*Is bij het berekenen van de voorlopige tarieven afvalheffing rekening gehouden met de in de 2e Bestuursrapportage 2026 genoemde 250k brandstoftoeslag?* **Antwoord:** Ja, in de tarieven is hier rekening mee gehouden.
6.	D66	p5	*Bij het staatje staat 'Saldo 2026'. Had dit wellicht 'Voorlopig financieel meerjaren beeld' moeten zijn?* **Antwoord:** Wij hebben de naamgeving bewust "Saldo begroting 2026" genoemd. Dit omdat deze op deze wijze aansluit bij het door u vastgestelde meerjarenbeeld uit de begroting 2026. Als wij

			deze "voorlopig financieel meerjarenbeeld" noemen kan verwarring ontstaan over de peildatum die bij de cijfers hoort.
7.	D66	P13/14	*Is het inwonersportaal Mijn Westerkwartier reeds in gebruik genomen of zal dat nog gaan gebeuren voor het einde van het jaar?* **Antwoord:** We gaan voor het einde van het jaar live met het eerste product (Mijnafval).
8.	D66	Progr. 0 p.13	*Wat houdt "maximaal digitaal" technisch in? De term "maximaal" zou kunnen duiden op grenzen in de digitale mogelijkheden. Klopt deze aanname? En zo ja, kunt u voorbeelden geven welke beperkingen er zijn in het bereiken van het volledig digitaal maken van de dienstverlening?* **Antwoord:** 'Maximaal digitaal' betekent voor onze dienstverlening aan onze inwoners dat we zoveel mogelijk producten online aanbieden. Met de term 'maximaal' bedoelen we dat er ruimte blijft voor maatwerk op andere manieren van dienstverlening zoals fysiek aan de balie, huisbezoek, schriftelijk of telefonisch.
9.	D66	Paragr. A p.50	*Welke 10 fiets- en voetgangersbruggen worden sowieso vervangen in 2027 en met welke criteria zijn deze 10 geselecteerd en hoe zag dit selectieproces eruit?* **Antwoord:** Het is nog niet bekend welke bruggen er in 2027 worden vervangen. Dit hangt af van de analyse van de inspectie van alle bruggen, die nu wordt uitgevoerd. Uit deze analyse worden de slechtste bruggen geselecteerd voor vervanging in 2027, passend binnen het beschikbare budget.
10.	D66	p.71	*Had achter " Verwachte omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar" moeten staan 'Begroting 2027 onbekend'?* **Antwoord:** De omvang van het eigen vermogen wordt bij voorkeur ontleend aan de meest actuele financiële prognose. Omdat op het moment van opstellen geen betrouwbare prognose van het eigen vermogen beschikbaar was, is aangesloten bij de meest recent vastgestelde jaarrekening. Dit betreft de jaarrekening 2025. Om die reden is niet gekozen voor de aanduiding 'Begroting 2027 onbekend', maar voor het opnemen van de laatst beschikbare en vastgestelde gegevens.
11.	D66	p99	*Vanwaar stijgen de kosten beheer overige gebouwen en gronden met 300% ten opzichte van de begroting vorig jaar?* **Antwoord:** Deze begrotingspost heeft betrekking op een verzameling vastgoedobjecten die niet afzonderlijk binnen de begroting zijn opgenomen. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere onderhouds- en instandhoudingskosten. Daarnaast zijn

			de afgelopen jaren meerdere (grote) voormalige onderwijsgebouwen aan de gemeentelijke vastgoedportefeuille toegevoegd, waarvoor kosten worden gemaakt voor beheer, onderhoud en beveiliging. Door het relatief grote aantal objecten binnen deze verzamelpost werken kostenstijgingen bovendien sterker door in het totale budget, waardoor deze begrotingspost relatief snel stijgt.
12.	D66	p101	Kunt u toelichten waarom de kosten Milieubeheer met bijna 3,5 mln toenemen? *Kunt u toelichten waarom de kosten Milieubeheer met bijna 3,5 mln toenemen?* **Antwoord:** De stijging van de uitgaven in 2027 ten opzichte van 2026 bedraagt bijna € 3,5 miljoen en kent twee belangrijke oorzaken: - Ten eerste is in de meicirculaire 2026 een eenmalige bijdrage ontvangen via de Decentrale Uitkering Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE). Ter uitvoering van de hiermee samenhangende activiteiten is aan de lastenkant van de begroting 2027 een bedrag van € 2.248.000 opgenomen. - Daarnaast nemen de inkomensoverdrachten van het Rijk in 2027 met bijna € 1,1 miljoen af ten opzichte van 2026. Dit betreft voornamelijk specifieke uitkeringen (SPUK's) voor onder meer het Nationaal Isolatieprogramma, de Proeftuin Aardgasvrije Wijken, CDOKE en de aanpak van energiearmoede. Deze middelen worden budgetneutraal verwerkt qua baten en lasten. Hierdoor heeft deze ontwikkeling geen effect op het begrotingssaldo. Met de 1e bestuursrapportage 2027 zullen de SPUK's worden bijgeraamd op basis van de verwachte lasten in 2027.
13.	D66	p109	*De reserve cofinanciering wordt voor zowel 31-12-'26 als 31-12-'27 gesteld op €2.244k. Kan dit gelezen worden als dat er geen cofinanciering op projecten verwacht wordt over '27?* **Antwoord:** Deze reserve is ingesteld om (snel) in te kunnen spelen op subsidiemogelijkheden waarvoor cofinanciering vereist is en die op dat moment er nog niet vanuit staande kredieten is. De begrote stand wijzigt pas als er raadsbesluiten worden genomen.

NR.	**FRACTIE**	**Hoofdstuk / pagina**	**VRAAG**
1.	ChristenUnie	P5	*Worden er nog bovenwettelijke taken uitgevoerd in het kader van de kwaliteitsvisie openbare ruimte? Zo ja, wat is het begrote budget voor deze taken in 2026? Waar is deze stijging zichtbaar? Op pagina 22 lijkt deze niet terug te komen.*

			Antwoord: Er worden op dit moment wel bovenwettelijke taken uitgevoerd in de openbare ruimte maar hier is geen separaat budget voor opgesteld. Op dit moment is de kwaliteitsvisie gebaseerd op kwaliteitsniveaus. Het laagste basiskwaliteitsniveau is het wettelijk minimum.In de kwaliteitsvisie 2021-2025 is door de raad besloten tot een hogere kwaliteit op verzorgend onderhoud in woongebieden, hoofdwegen en centra en extra aandacht voor fietspaden. De kosten voor dit hogere kwaliteitsniveau bedragen € 700.000.
2.	ChristenUnie	P29	*Is de landschapsbiografie van Westerkwartier input geweest voor de provinciale omgevingsvisie?* **Antwoord:** De landschapsbiografie van het Westerkwartier kwam openbaar ter beschikking tijdens het opstellen van de provinciale omgevingsvisie. Het is daarom mogelijk dat de landschapsbiografie als input of achtergrondinformatie is gebruikt. Of dit daadwerkelijk het geval is geweest, is niet met zekerheid te zeggen.
3.	ChristenUnie	P42	*Wat is de reden dat er alweer een woonplan voor Leek / Tolbert opgesteld moet worden?* **Antwoord:** Het woonplan Leek-Tolbert is na de conceptfase niet definitief gemaakt, omdat we eerst het Masterplan Leek-Tolbert hebben geschreven en vastgesteld als integraal toekomstbeeld. Het concept woonplan wordt nu geactualiseerd en in overeenstemming gebracht met het Masterplan, zodat het vervolgens kan worden vastgesteld.
4 .	ChristenUnie	P50	*Hier wordt melding gemaakt van "investeringen in de komende 5 jaren om achterstanden weg te werken". Is dat ten opzichte van het beleidskader 2021-2025? Raakt dat ook wettelijke kaders? Sinds wanneer is bekend dat er achterstanden zijn?* **Antwoord:** De kwaliteit van het wegareaal loopt achteruit en maatregelen zijn nodig. Komende tijd wordt gewerkt aan een investeringsplan met een overzicht grootonderhoudsmaatregelen en vervangingen van wegen.
5.	ChristenUnie	P50	*Welke achterstanden zijn er bij het beheer van de openbare ruimte? Zouden deze niet worden weggewerkt tijdens de looptijd van de in 2025 eindigende kwaliteitsvisie?* **Antwoord:** In aanvulling op het antwoord van vraag 4; ondanks de uitvoering van de (groot)onderhoudsmaatregelen en vervangingen van wegen binnen de beschikbare budgetten,

			loopt de kwaliteit over het gehele weg areaal nog steeds terug. Zie antwoord op vraag 4.
6.	ChristenUnie	P50	*Kan er een overzicht worden gemaakt over de looptijd van de kwaliteitsvisie openbare ruimte waarin inzicht wordt gegeven in areaaluitbreidingen en inflatie en in welke mate deze verwerkt zijn in de budgetten? Zowel relatief als absoluut.* **Antwoord:** De looptijd van de kwaliteitsvisie is tot 2025. In 2027 wordt de kwaliteitsvisie geactualiseerd en ter besluitvorming aangeboden. In deze actualisatie worden ook de areaaluitbreidingen meegenomen. Indexatie van inflatie worden standaard verwerkt in de beheerbudgetten ook na afloop van de kwaliteitsvisie.Deze percentages worden jaarlijks genoemd in de begroting. Een aantal jaren was deze indexatie, afgeleid van onze inkomstenbron: het gemeentefonds, te laag geweest wegens grotere kostenstijgingen bij onderhoud en vervanging binnen de openbare ruimte. Hiervoor is in 2026, vooruitlopend op de actualisatie van de kwaliteitsvisie al structureel 1,5 miljoen verwerkt in de begroting.
7.	ChristenUnie	P52	*Het aantal gemeentelijke gebouwen neemt niet meer af sinds 2024. Wat zijn de verwachtingen qua gebouwen omvang in de komende jaren? (toename, afname en daarbij behorende aantallen)* **Antwoord:** Voor de periode 2026-2030 verwachten wij op basis van de huidige afstotings- en herbestemmingsplannen een afname van circa 20 -25 vastgoedlocaties. Eventuele strategische aankopen zijn hierin niet meegenomen, aangezien deze afhankelijk zijn van toekomstige bestuurlijke keuzes en marktontwikkelingen. Per saldo verwachten wij daarmee een verdere verkleining van de vastgoedportefeuille.
8.	ChristenUnie	P55	*Het renteomslag percentage is hoger dan de rente waarmee we rekenen. Wat zou de financiële impact zijn als we uitgaan van het werkelijke renteomslag percentage?* **Antwoord:** Het renteomslagpercentage voor 2027 is 1,76%. Wij ronden dit, conform de BBV regels, af en rekenen met 1,75%. De totale toegerekende rente is op basis van de het afgeronde percentage bedraagt: € 4,475 mln. Op basis van het renteomslagpercentage van 1,76% zou dit € 4,500 mln. moeten zijn.
9.	ChristenUnie	P77	*Waar komt de -1.469 dekking saldo 2025 vandaan? Deze lijkt ons niet in lijn met de tweede bestuursrapportage.* **Antwoord:** We kunnen dit bedrag niet terugvinden in de programmabegroting 2027 op de aangegeven pagina.

10.	ChristenUnie	P84	*Aan welke voorwaarden moet de algemene reserve en solvabiliteit voldoen om te zorgen dat er ook in 2027 eenmalig uit de algemene reserve geput mag worden ter dekking van structurele uitgaven?* **Antwoord:** De Provincie stelt de volgende voorwaarden aan het inzetten van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve: • De inzet bedraagt maximaal 10% van het vrij besteedbare deel (dat wil zeggen; het deel dat niet nodig is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's); • De solvabiliteit moet groter of gelijk zijn aan 20% in het jaar van inzet; • De structurele onttrekkingen aan de algemene reserve moeten worden opgenomen op het overzicht van structurele reservemutaties.
11.	ChristenUnie	P89	*Wat houdt een forensenbelasting in? Wordt deze geheven op onze eigen inwoners of op andere partijen?* **Antwoord:** De gemeente Westerkwartier heft geen forensenbelasting (zie paragraaf lokale heffingen). Forensenbelasting is een gemeentelijke belasting voor mensen die een tweede woning hebben in een gemeente waar zij niet hun hoofdverblijf hebben. Gemeenten kunnen deze belasting heffen omdat deze personen wel gebruikmaken van gemeentelijke voorzieningen, maar niet als inwoner staan ingeschreven en daardoor niet meetellen voor de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.
12.	ChristenUnie	P93	*Er wordt al meerdere jaren geschreven over de toekomst van de kwekerij en de kringloopwinkel. Wanneer kunnen we concrete plannen/stappen verwachten?* **Antwoord:** De eerste stap naar een nieuwe bestuurlijke en financiële koers zetten wij met de eerste begrotingswijziging 2027, welke in de raad komt van januari 2027. De basis voor de plannen waarvan de uitvoering onzeker is opgenomen in het Groenboek dat u is aangeboden De kwekerij en kringloopwinkel maken daar onderdeel van uit.
13.	ChristenUnie	P101	*Hoe moeten we de volgende bedragen duiden? Zijn dit eenmalige uitgaven? Zijn deze al gedekt in de bredere financieringsopgave van de campus?* • *1.403 Campus Rodenburg in 2027 (programma 4)* • *2.607 Campus Rodenburg in 2027 (ADM)* • *2.093 RSG De Borgen – boekwaarde (programma 4)* **Antwoord:** De bedragen van 1.403 en 2.607 hebben betrekking op de verwachte aanschafwaarde van de benodigde panden, minus de waarde van de onderliggende grond. Deze grond is noodzakelijk voor de realisatie van de Campus. Het bedrag van 2.093 betreft

			de afboeking van de resterende boekwaarde van het huidige pand van RSG De Borgen.
14.	ChristenUnie	P107	*Wanneer heeft de raad besloten tot een investering van 300k in herstructurering Industriepark Zuid met dekking uit de algemene reserve?* **Antwoord:** De raad heeft hierover besloten bij de behandeling van de programmabegroting 2026.
15.	ChristenUnie	P120	*kerngegevens # woningen: hieruit blijkt de netto toename per jaar. Wat is de netto toename van de voorraad woningen per jaar geweest van Wold en Waard?* **Antwoord:** De gemeente monitort de woningbouwproductie op basis van bruto gerealiseerde woningen, in overeenstemming met de afspraken en monitoring van de woondeal. Uit de jaarverslagen van Wold & Waard blijkt dat in de periode 2022 tot en met 2025 in totaal 148 sociale huurwoningen zijn gebouwd en opgeleverd. De netto groei van de woningvoorraad wordt daarnaast beïnvloed door onder meer sloop en verkoop van woningen. Dit maakt geen onderdeel uit van de woondealmonitoring.

NR.	FRACTIE	Hoofdstuk / pagina	VRAAG
1.	Sterk Wester-kwartier	Paragraaf C	*Ontwikkeling formatie en inhuur* *Kan er een overzicht verstrekt worden van de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie vanaf de start van de gemeente Westerkwartier (1 januari 2019) tot en met heden?* *Wij ontvangen hierbij graag per jaar:* *het aantal medewerkers in loondienst (fte en aantal personen);* *de totale personeelslasten;* *het aantal ingehuurde medewerkers (fte);* *de totale kosten van externe inhuur;* *de verhouding tussen loondienst en inhuur.* **Antwoord:** Zie bijlage 3: Ontwikkeling formatie en inhuur.
2.	Sterk Wester-kwartier	Programma 0 Bestuur en Onder-steuning	*Bestuursadviseurs* *Hoeveel bestuursadviseurs zijn op dit moment werkzaam voor de gemeente Westerkwartier?* *Wij ontvangen daarbij graag:* *het aantal bestuursadviseurs in loondienst;* *het aantal ingehuurde bestuursadviseurs;* *de totale bruto salariskosten;* *de totale werkgeverslasten;* *eventuele overige kosten die samenhangen met deze functies.* **Antwoord:** Op peildatum 01-10-2026 zijn binnen de organisatie de volgende bestuursadviseurs werkzaam. <u>Onderdeel</u> <u>Aantal</u> In loondienst 4 Externe inhuur 1 Totaal 5 De kosten van deze functies maken onderdeel uit van de totale personeelslasten en eventuele kosten voor externe inhuur zoals opgenomen in de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Deze kosten worden niet afzonderlijk verantwoord op functiegroepniveau.
3 .	Sterk Wester-kwartier		*Begrotingsrealisatie en onderuitputting* *Kan er een overzicht worden verstrekt van de onderuitputting van de begroting vanaf de start van de gemeente Westerkwartier tot en met het meest recente afgesloten boekjaar?*

			Graag ontvangen wij per jaar: *de totale onderuitputting in euro's;* *de onderuitputting als percentage van de begroting;* *een uitsplitsing naar programma of beleidsveld;* *een toelichting op de grootste afwijkingen.* *Kan daarbij tevens onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele onderuitputting?* **Antwoord:** Zie uitwerking in bijlage 1.
4.	Sterk Wester-kwartier	Voorwoord	*Beleidsarme begroting* *In de begroting wordt aangegeven dat sprake is van een beleidsarme begroting.* *Klopt het dat:* *het nieuwe collegeprogramma hierin nog niet inhoudelijk is verwerkt;* *er geen nieuwe beleidskeuzes zijn opgenomen die voortvloeien uit het nog vast te stellen collegeprogramma;* *eventuele nieuwe ontwikkelingen uitsluitend betrekking hebben op autonome ontwikkelingen, wettelijke verplichtingen of reeds eerder vastgesteld beleid?* *Indien hiervan wordt afgeweken, ontvangen wij graag een overzicht van de onderdelen waarop dit betrekking heeft.* **Antwoord:** Een uitwerking van het coalitieakkoord is nog niet in de programmabegroting 2027 verwerkt. Nieuw beleid wordt opgesteld op basis van het coalitieakkoord en de verdere uitwerking daarvan. Daarnaast zijn in deze begroting enkele financiële ontwikkelingen verwerkt die onontkoombaar en onuitstelbaar zijn.
5.	Sterk Wester-kwartier	Bestuurlijke hoofdlijnen	*5. Septembercirculaire* *Kan er inzicht gegeven worden in de financiële effecten van de septembercirculaire voor de gemeente Westerkwartier?* *Wij ontvangen hierbij graag:* *het totale financiële effect;* *de verdeling naar de verschillende domeinen en programma's;* *de structurele effecten;* *de incidentele effecten;* *de wijze waarop deze effecten in de begroting zijn verwerkt.* **Antwoord:**

			De septembercirculaire 2026 wordt in oktober geanalyseerd en bestuurlijk afgewogen. U ontvangt op 28 september een raadsbrief over de circulaire met een uitgebreide toelichting op de uitkomsten van de circulaire.
6.	Sterk Wester-kwartier		Kan de bovenstaande informatie, voor zover mogelijk, in tabelvorm aan de raad beschikbaar worden gesteld zodat ontwikkelingen door de jaren heen overzichtelijk kunnen worden gevolgd en onderling kunnen worden vergeleken? **Antwoord:** Niet van toepassing
NR.	**FRACTIE**	**Hoofdstuk / pagina**	**VRAAG**
1	SW	Algemeen	*Het college dekt het tekort van € 2,7 miljoen voor 2027 eenmalig af met de algemene reserve om aan de toezichteis van de provincie te voldoen. Vanaf 2028 staan er echter structurele tekorten van zo'n € 5 miljoen per jaar zónder dekking in de boeken. Heeft de provincie Groningen al aangegeven of zij deze begroting zo accepteert, of riskeert Westerkwartier door deze doorgeschoven tekorten alsnog verscherpt toezicht?* **Antwoord:** De provincie stelt conform begrotingscirculaire de voorwaarde dat of de laatste of de eerste jaarschijf structureel sluitend moet zijn. Daar voldoet onze begroting 2027 aan.
2	SW	Verkeer/vervoer/waterstaat	*Kan er een actueel inzicht geven in het oorspronkelijke budget van de stelpost Verkeersvisie, het totaal aan reeds vastgelegde structurele kapitaallasten vanaf 2028, en welk vrij besteedbaar budget er nu nog resteert voor nieuwe verkeersknelpunten?* **Antwoord:** Voor de 'Opgaven verkeersvisie' is vanaf 2028 structureel € 900.000 begroot. Voor deze opgaven heeft al besluitvorming (ref. zaaknummer 1969248314) plaatsgevonden: - Stelpost kapitaallasten verbeteren infrastructuur: € 30.464 - Verrekenen stelpost uitvoering verkeersvisie: € 15.755 - Kapitaallasten fietsroute Leek-Zuidhorn: € 37.190 - Kapitaallasten 6 verkeersprojecten SPV-subsidie: € 25.470 Totaal € 108.879 Verder is er rekening gehouden met een mogelijke investeringsbijdrage in een rondweg Leek-Tolbert met parallelstructuur vanuit de 'Opgaven verkeersvisie'. E.e.a. is afhankelijk van wat er uit het Haalbaarheidsonderzoek Rondweg Leek Tolbert met parallelstructuur A7, dat momenteel wordt uitgevoerd, en de Mobiliteitsverkenning Westzijde naar voren komt en hoe het vervolg eruitziet, ook

			inzake de financiële haalbaarheid en mogelijke bijdragen van Provincie, Rijk, Regio e.a. - Mogelijke kapitaallasten Rondweg met parallelstructuur A7: € 750.000 (Indicatieve maximale investering gemeentelijk aandeel € 20.000.000) Totaal € 750.000 Overzicht: 1.Begroot bedrag 2028 'Opgaven verkeersvisie': € 900.000 2.Kapitaalasten vanaf 2028 waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden: € 108.879 -/- 3.Kapitaallasten Rondweg met parallelstructuur A7: € 750.000 -/- Resterend vrij besteedbaar budget (na aftrek eventuele kapitaallasten Rondweg met parallelstructuur A7): € 41.121 Er zitten nog een drietal projecten in de pijplijn waarvoor nog extra SPV subsidie is aangevraagd en nog middelen vanuit de 'Opgaven verkeersvisie' beschikbaar moeten worden gesteld via de 1e burap 2027, dit zijn: 4. Knips Oostergast 5. Aanvullend budget voor de uitvoering van Hoflaan/Provincialeweg + 30 km zonegrens Opende 6. Mensumaweg aanvullende subsidie aanvraag kruisingpuntplateau en uitritconstructie. Resterend vrij besteedbaar budget (na aftrek eventuele kapitaallasten Rondweg met parallelstructuur A7) wordt dan: € 33.656
3		Onderwijs	*Het contract voor het leerlingenvervoer loopt af in 2027 en wordt nu aanbesteed. Houdt de begroting 2027 en verder er al rekening mee dat het nieuwe contract (dat medio 2027 ingaat) substantieel duurder kan uitvallen dan het huidige gezien de huidige markt?* **Antwoord:** In de begroting is al rekening gehouden met een hogere contractwaarde door voor 2026 en 2027 een NEA-indexatie van 4,23% per jaar toe te passen. Op basis van de huidige inzichten en de beschikbare budgetten wordt verwacht dat de kosten van het nieuwe contract binnen de begroting passen.
4		Sport, cultuur en recreatie	*Inwoners betalen al sinds 2026 jaarlijks 2% extra OZB speciaal voor investeringen in sport en cultuur. Pas in 2027 wordt het sportaccommodatiebeleid vastgesteld. Kan het college inzichtelijk maken hoeveel geld er via deze extra verhoging tot nu toe is opgehaald, en of deze middelen geoormerkt in een reserve blijven staan totdat het beleid daadwerkelijk van start gaat?*

			Antwoord: De OZB-verhoging met 2% komt neer op circa € 320.000 per jaar. Over 5 jaar komt dit neer op € 1,6 mln. structureel. In 2026 zijn de middelen grotendeels ingezet. Dit is een structureel budget, restantmiddelen worden niet overgeheveld.
5		Sociaal domein	*Het BUIG budget wordt wederom 1,5 miljoen in het voordeel geraamd, terwijl in de BERAP 2 deze kosten geen voordeel zijn gerealiseerd. Ook is de trend van uitkeringen stijgend. Waarom is er wederom een voordeel geraamd?* **Antwoord:** Dit begrote voordeel komt voort uit de "scherper begroten" naar aanleiding van historische voordelen. We zien nu een (landelijke) trend van stijging van uitkeringen. Dit inzicht is verwerkt in de laatste bestuursrapportage welke op 2 december in het Raadsoverleg zullen worden besproken. De ontwikkeling zal worden betrokken bij de actualisatie van de begroting 2028.
6			*Is er in de meerjarenbegroting al rekening gehouden met een substantiële tariefstijging bij deze nieuwe aanbesteding voor het WMO vervoer (gezien de marktomstandigheden)?* **Antwoord:** Ja, in de begroting is al rekening gehouden met een hogere contractwaarde door voor 2026 en 2027 een NEA-indexatie van 4,23% per jaar toe te passen. Op basis van de huidige inzichten en de beschikbare budgetten wordt verwacht dat de kosten van het nieuwe contract binnen de begroting passen.
7			*We zien dat de uitgaven in de jeugdzorg jaarlijks fors oplopen en trajecten steeds zwaarder worden. Welk actief beleid en welke concrete werkwijze hanteert de gemeente om lopende jeugdzorgtrajecten periodiek te evalueren, zodat tijdig kan worden afgeschaald naar lichtere zorg of ondersteuning in het voorliggend veld zodra dat mogelijk is?* **Antwoord:** Het huidige beleid en de huidige werkwijze zijn ingericht op het voortdurend monitoren en evalueren van trajecten. Daarin werken we vanuit het uitgangspunt om af te schalen waar het kan en de eigen regie zoveel mogelijk te houden bij de gezinnen. Gezien de toenemende complexiteit van hulpvragen en de stijgende kosten binnen de jeugdzorg, ligt de nadruk op ondersteuning van consulenten, onder meer door casuïstiekbesprekingen, deskundigheidsbevordering en gerichte monitoring van trajecten.
8		Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening,	*Voor de taakstelling van huisvesting van statushouders wordt zo veel mogelijk gekeken naar sociale huurwoningen, dit in tegenstelling tot het coalitieakkoord waarin flexwoningen juist als de oplossing worden gezien. Waarop gaat ingezet worden?*

		stedelijke vernieuwing	**Antwoord:** In het coalitieakkoord staat dat in het volkshuisvestingsprogramma onder andere aandacht wordt besteed aan flexwoningen als flexibele schil van de woningvoorraad. Dit gaat dus om de volledige woningvoorraad, en niet specifiek om het huisvesten van vergunninghouders. Voor de invulling van de taakstelling voor vergunninghouders wordt in eerste instantie gekeken naar sociale huurwoningen. Er is geen sprake van een keuze tussen sociale huurwoningen en flexwoningen. Beide kunnen een bijdrage leveren aan de algehele huisvestingsopgave.

Bijlage 1

De gevraagde informatie is niet beschikbaar in één totaaloverzicht. Onderstaande overzichten zijn samengesteld op basis van de informatie zoals opgenomen in de vastgestelde jaarrekeningen en bijbehorende toelichtingen. Voor de duiding van de oorzaken van onderuitputting is aangesloten bij de in de betreffende jaren gerapporteerde financiële analyses op hoofdlijnen. Er heeft geen aanvullend verdiepend onderzoek plaatsgevonden naar individuele budgetafwijkingen. Het overzicht is bedoeld om inzicht te geven in de hoofdlijnen en de belangrijkste ontwikkelingen sinds de gemeentelijke herindeling.
Voor een volledige verschillenanalyse op programmaniveau wordt verwezen naar hoofdstuk 2.5 van de jaarstukken van de verschillende jaren. Hier worden afwijkingen >50.000 in een integrale verschillen analyse opgenomen.

De onderuitputting ten opzichte van het begrotingstotaal van de gemeente Westerkwartier laat het volgende beeld zien vanaf de herindeling:

(bedragen x € 1.000)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Resultaat boekjaar	705	69	6.512	6.242	3.638	5.015	3.806
Begrotingstotaal	172.463	180.566	190.756	220.095	256.694	255.194	269.231
Onderuitputting in relatie tot begrotingstotaal	0,4%	0,03%	3,4%	2,84%	1,4%	2%	1,4%

Bron: jaarrekeningen

Gevraagd wordt naar een onderscheid tussen de incidentele en de structurele onderuitputting. Op basis van de jaarrekeningen blijkt dat de bij de jaarrekening verantwoorde onder -en overschrijdingen overwegend incidenteel van aard zijn. Indien sprake is van structurele afwijkingen, worden deze waar mogelijk betrokken bij het opstellen van de eerstvolgende begroting. De belangrijkste voordelige afwijkingen in het jaarrekeningresultaat zijn hieronder opgenomen (nb: dit zijn de afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting, dus niet ten opzichte van de primitieve begroting).

Onderdeel *(x € 1.000)*	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Overhead							
Salarissen en inhuur		315	-	912		1.200	1.110
Nij Begun (I)						1.100	
Verlofsparen (I)						200	
BTW (I)		300					
Sociaal Domein							
BUIG		400	800	500	700		
WMO			500	1.100	500		
IZA					300		
Novatec		800 *		800	300		
Beschermd Wonen			800		300		
Participatie	700						
Opvang Oekraïne				1.600			
Re-integratie			300				
Algemene Dekkingsmiddelen							
Algemene uitkering	800		1.500	2.100	1.600	400	1.600

Treasury (I) Beheer overige gebouwen (I)						1.000 200	
Grondexploitaties en bedrijventerrein Bouw-en woningtoezicht Niet inzetten capaciteit (I) Versnellen woningbouwopgave (I)	500	1.000	900 1.100			1.300 1.000 300	600 500 800
Afval en milieu (I) Duurzaamheid I)						300 400	
Riolering (I)			700				

* waarvan 400 incidenteel

Hieronder wordt voor de belangrijkste ontwikkelingen een nadere duiding gegeven over of sprake is van een incidenteel dan wel een structureel karakter.

Overhead
Personele lasten hebben in de basis een structureel karakter. De personele onderuitputting in 2024 en 2025 wordt als incidenteel beoordeeld. De voordelen zijn voornamelijk het gevolg van vacatures die later zijn ingevuld dan waarmee in de begroting rekening was gehouden. Hoewel dergelijke voordelen zich over meerdere jaren kunnen voorzien, zijn deze sterk afhankelijk van de arbeidsmarktsituatie en daarom niet zondermeer als structureel aan te merken.

Sociaal domein
Voordelen binnen het sociaal domein worden in beginsel als incidenteel beoordeeld, tenzij duidelijk blijkt dat sprake is van een blijvend lager uitgavenniveau. Gezien het open-einde-karakter van diverse regelingen en de gevoeligheid voor ontwikkelingen in volumes en tarieven kunnen gerealiseerde voordelen doorgaans niet zonder meer als structureel worden aangemerkt.

Algemene dekkingsmiddelen
Voordelen binnen de algemene uitkering ontstaan veelal door nieuwe inzichten vanuit het gemeentefonds die gedurende het begrotingsjaar nog niet of slechts gedeeltelijk in de begroting waren verwerkt. Met name het effect van de decembercirculaire die niet meer in de begroting van het lopende jaar verwerkt kan worden. Indien de betreffende mutatie structureel doorwerkt in toekomstige jaren, wordt dit verwerkt in de meerjarenbegroting en als structureel effect aangemerkt.

Grondexploitaties en bedrijventerreinen
Voordelen op grondexploitaties worden in principe als incidenteel beschouwd. Grondexploitaties hebben een projectmatig karakter en de financiële resultaten worden veelal veroorzaakt door ontwikkelingen binnen afzonderlijke exploitatiecomplexen, zoals wijzigingen in de fasering, kostenramingen, opbrengsten of grondverkopen. Hierdoor zijn deze voordelen doorgaans niet zonder meer beschikbaar voor structurele bestedingen.

Bijlage 2

Technische vraag : Vraag van de fractie van het CDA Westerkwartier
Inleiding:
Op 11 november 2026 behandelen wij in de gemeenteraad de begroting 2027.
Rondom de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen (2026) hebben wij het zogenaamde Groenboek ontvangen. Er is geen (behandeling van de) perspectiefnota geweest. Als wij de begroting nu nog willen veranderen zullen wij een dekkingsvoorstel moeten overleggen. Om dit goed te doen hebben we inzicht nodig in het beïnvloedbare deel van onze begroting (niet wettelijk vastgelegde taken).
Vragen:

1. *Kunnen wij een overzicht van het beïnvloedbare deel per programma met daarbij welke taak het omvat ontvangen?*
   Onze fractie heeft begrepen, vanuit de wandelgangen, dat dit overzicht er al is. Mocht het al klaar liggen, dan zou het fijn zijn als wij deze per omgaande ontvangen.

Antwoord:
Uit eerdere analyse gebaseerd op een onderzoek van Berenschot naar de beïnvloedbaarheid per programma, aangevuld met een nadere analyse op taakveldniveau en een inschatting van de financiële en maatschappelijke effecten van mogelijke keuzes is gebleken dat circa € 39 miljoen van de begroting beïnvloedbaar is (in meer of mindere mate). In de perspectiefnota 2025-2028 is daarover een toelichting op hoofdlijnen opgenomen.
De grootste beïnvloedingsmogelijkheden bevinden zich binnen de programma's:

- Sociaal Domein;
- Sport, cultuur en recreatie;
- Verkeer, vervoer en waterstaat;
- Volksgezondheid en milieu;
- Algemene dekkingsmiddelen.

De overige programma's kennen beperkte beïnvloedingsmogelijkheden vanwege wettelijke taken, bestaande verplichtingen en beperkte beleidsvrijheid.

Bijlage 3: Ontwikkeling formatie en inhuur

Kan er een overzicht verstrekt worden van de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie vanaf de start van de gemeente Westerkwartier (1 januari 2019) tot en met heden?

Wij ontvangen hierbij graag per jaar:

- *Het aantal medewerkers in loondienst (fte en aantal personen);*
- *De totale personeelslasten;*
- *Het aantal ingehuurde medewerkers (fte);*
- *De totale kosten van externe inhuur;*
- *De verhouding tussen loondienst en inhuur.*

Antwoord:

De raad wordt via de begroting en jaarrekening periodiek geïnformeerd over de ontwikkeling van de organisatie, de personeelslasten en de inzet van externe inhuur. Hieronder is die ontwikkeling nogmaals weergegeven.

Jaar	Salariskosten	Externe inhuur	BBV-indicator externe inhuur
2019	€ 35.000.000*	€ 5.981.265*	14,60%
2020	€ 32.770.000	€ 6.111.000	15,17%
2021	€ 34.559.000	€ 3.819.000	12,65%
2022	€ 35.786.000	€ 5.241.000	15,94%
2023	€ 38.392.000	€ 7.529.000	18,76%
2024	€ 42.636.000	€ 8.684.000	20,41%
2025	€ 47.276.000	€ 7.016.000	12,97%